

KATSO KAUAS NÄHDÄKSESI LÄHELLE

Ohjaus muuttuvissa
toimintaympäristöissä

eNORSSI: Ohjaussymposium
Tampere 23.4.2009

Prof. Päivi Atjonen
Joensuun yliopisto

Lähtökohdiksi

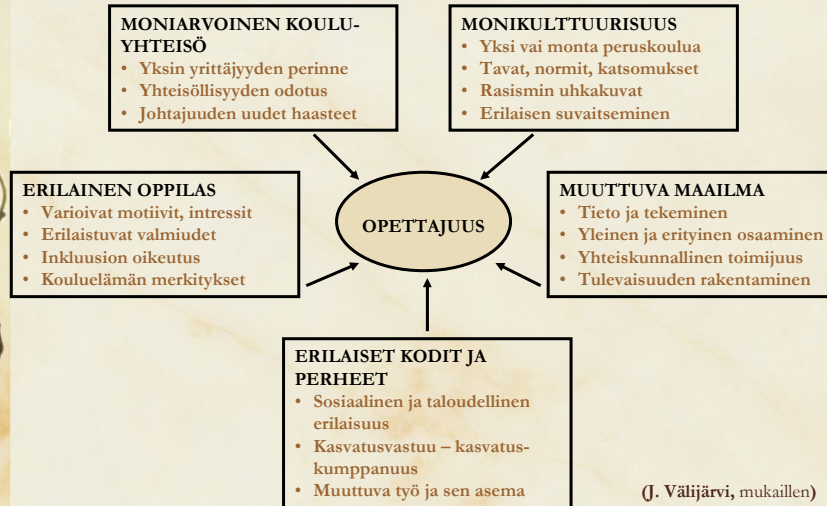
Ohjaajan työn muutokset

- Lisääntyneet opiskelijamäärät
  - Erilaistuneet opiskelijat
  - Monimuotoistuneet harjoittelu-
ympäristöt
- ↻
- Hämyistyneet ammattikuvat?
  - Runsastuneet eettiset dilemmat?
  - Ohentuneet tulevaisuusnäyt?

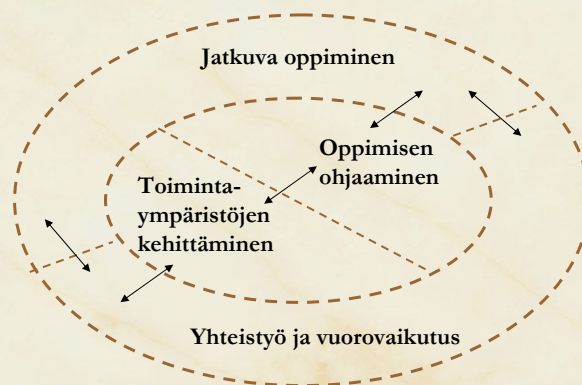

**Sinuksi
Muutoksen kanssa**

Opettajan muuttuvat toimintaympäristöt

Opettajan ydinosoaminen

(H. Keurulainen)

Ohjaajuuden ja opettajuuden risteyksessä

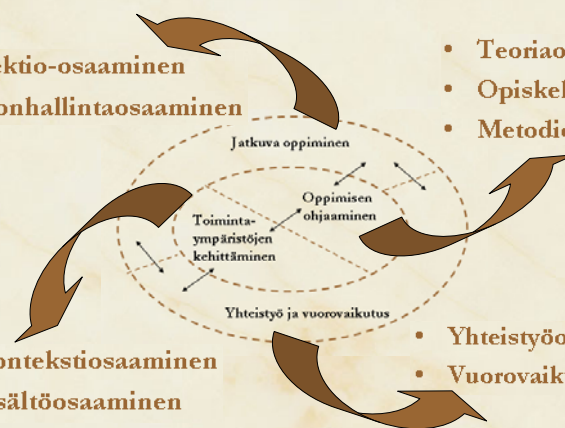
Opettajan ja ohjaajan ydinosaa- minen tulevaisuuskatsannossa

- Reflektio-osaaminen
- Tiedonhallintaosaaminen

- Teoriaosaaminen
- Opiskelijaosaaminen
- Metodiosaaminen

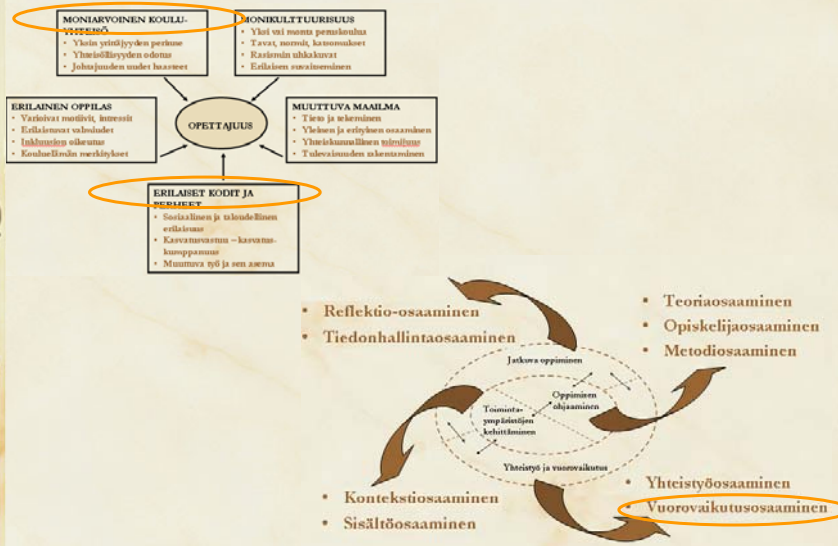
- Kontekstiosaaminen
- Sisältöosaaminen

- Yhteistyöosaaminen
- Vuorovaikutusosaaminen

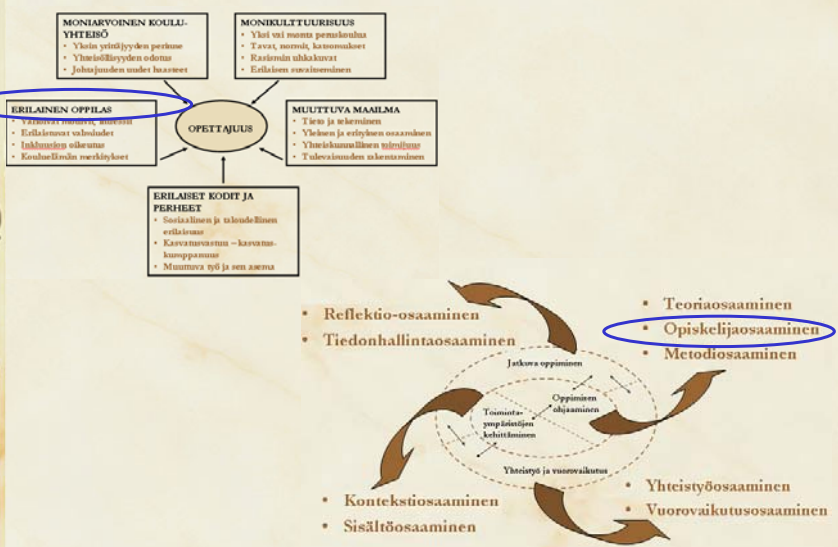

(AR. Nummenmaa;
H. Keurulainen)

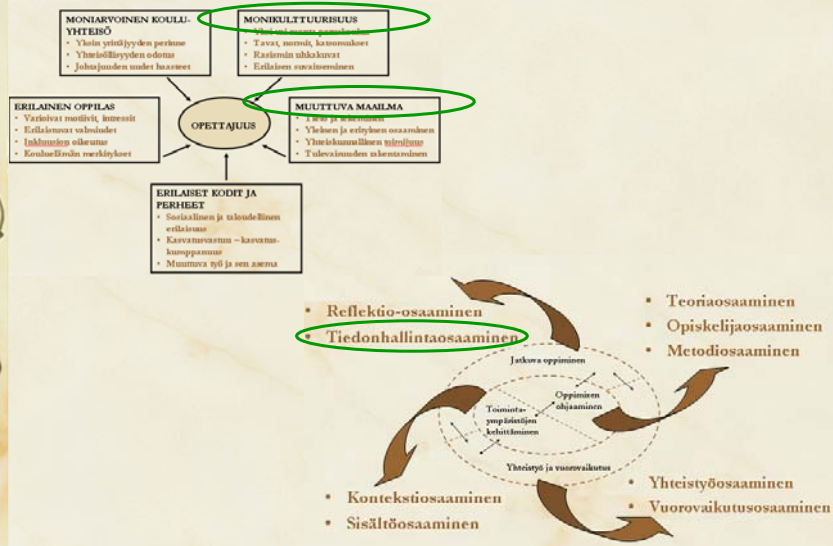
Kompetenssit ja muuttuvat toimintaympäristöt

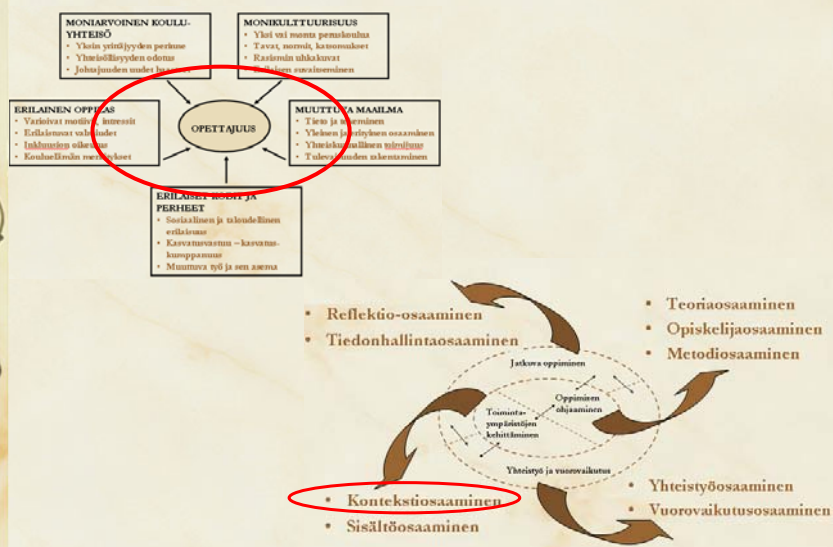
Kompetenssit ja muuttuvat toimintaympäristöt

Kompetenssit ja muuttuvat toimintaympäristöt

Kompetenssit ja muuttuvat toimintaympäristöt

Ohjaus on...

- (identiteetti)neuvottelua
- välitilatyötä
- raja-asiantuntijuutta
- oppimista ja muutosta

→ kohtaamista

(T. Spangar; AR. Nummenmaa;
J. Onnismaa; H. Kukkonen; J. Helander;
M. Pekkari; J. Annala; V. Peavy;
S. Vehviläinen)

Ohjaus kohtaamisena on...

- ajan, huomion ja kunnioituksen antamista.
- tarjoumien esittämistä.
- vastavuoroista dialogisuutta.
- osallistamista.
- kriittisenä ystävänä toimimista.

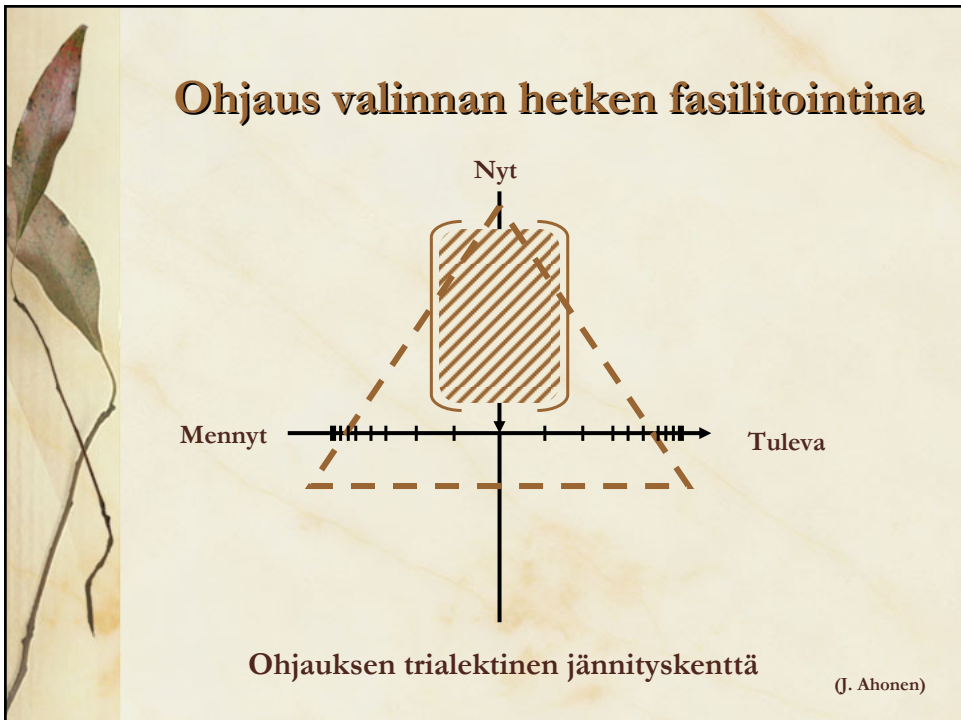
(T. Spangar; AR. Nummenmaa;
J. Onnismaa; H. Kukkonen; J. Helander;
M. Pekkari; J. Annala; V. Peavy;
S. Vehviläinen)

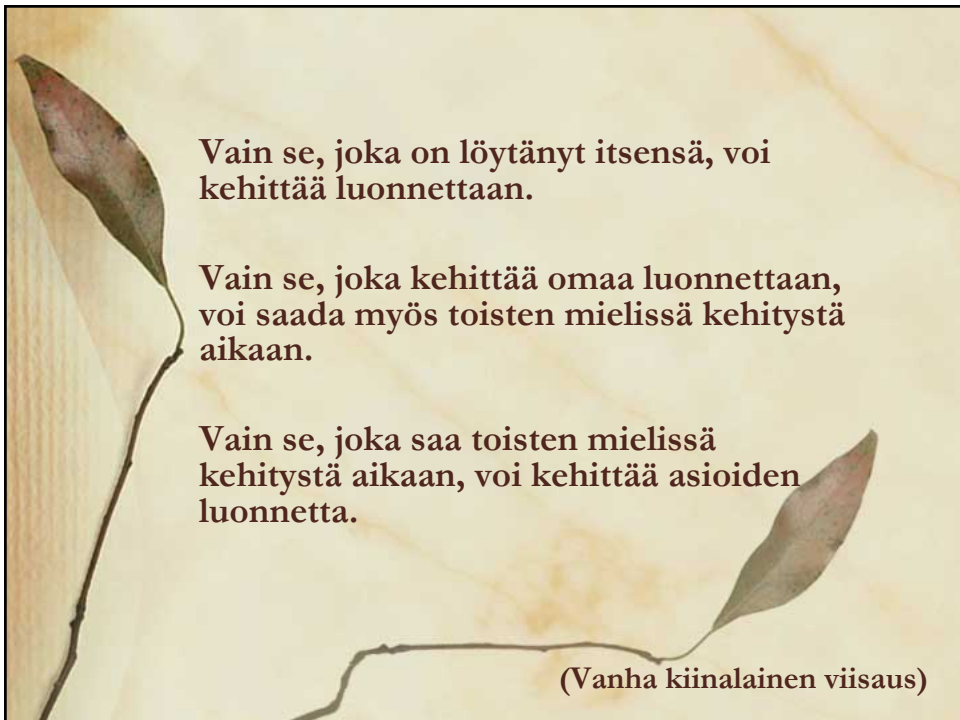

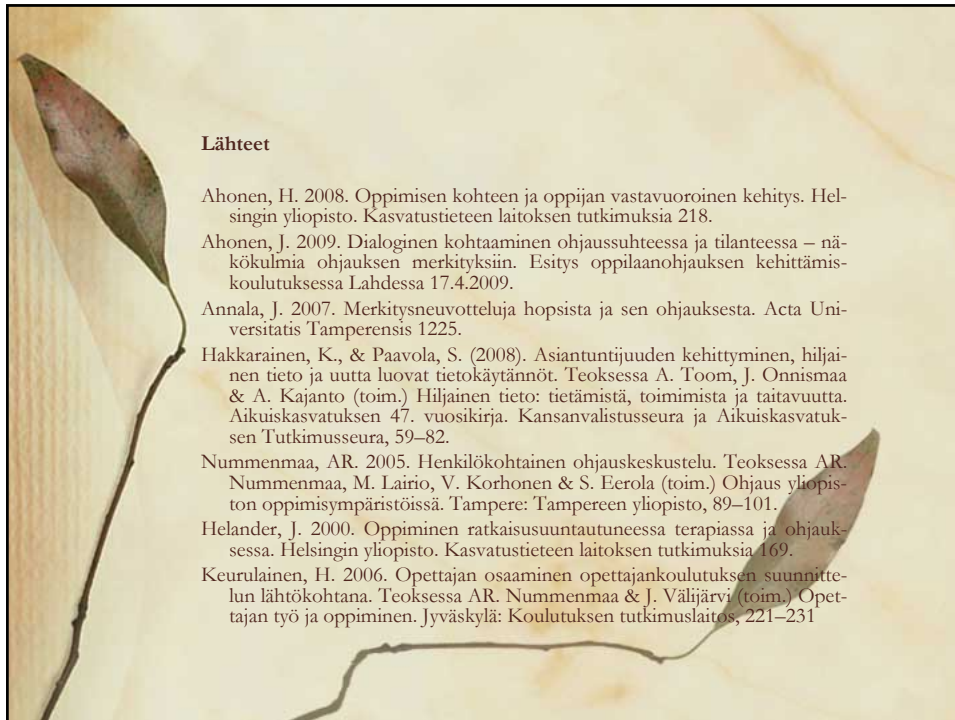
Ohjauksessa kohtaamisen tuloksena on...

- ... osallisuutta
  - eli koettua mahdollisuutta voida vaikuttaa omaa työskentelyä ja oppimista koskeviin ratkaisuihin.
- ... toimijuutta
  - eli valmiutta osallistua itsensä kehittämiseen ja rajojen rikkomiseen johtaviin oppimisprosesseihin.
- ... omistajuutta
  - eli työskentelyn ja oppimisprosessin aikana koettua itsenäisyyttä ja valintojen tekemisen mahdollisuutta.

(H. Ahonen; AR. Nummenmaa;
K. Hakkarainen & S. Paavola;
P. Tynjälä)

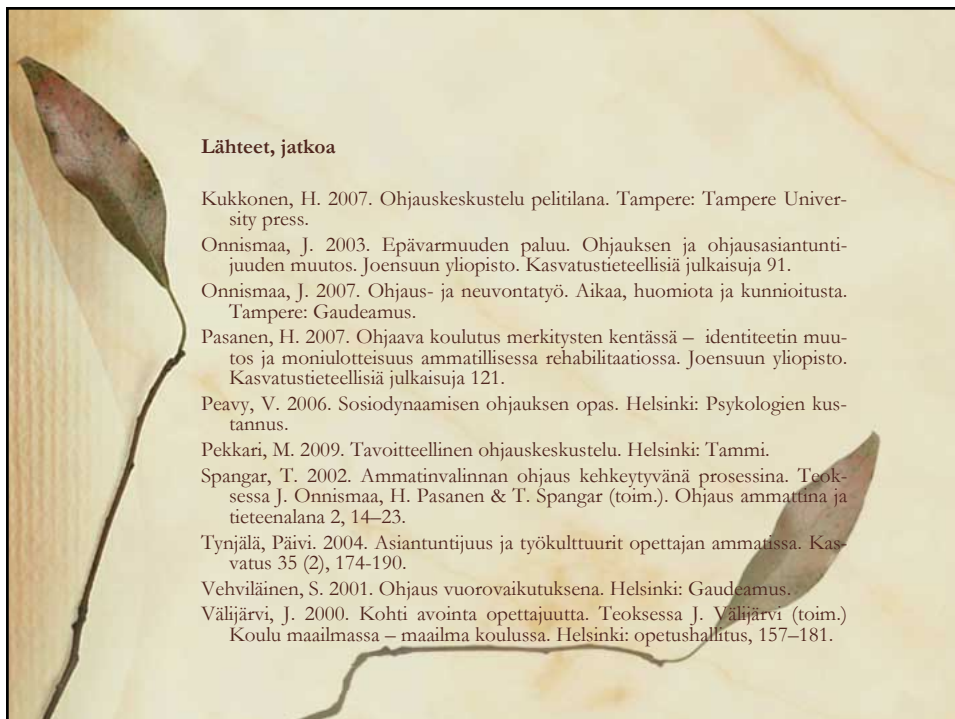

Lähteet

- Ahonen, H. 2008. Oppimisen kohteen ja oppijan vastavuoroinen kehitys. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 218.
- Ahonen, J. 2009. Dialoginen kohtaaminen ohjaussuhteessa ja tilanteessa – näkökulmia ohjauksen merkityksiin. Esitys oppilaanohjauksen kehittämiskoulutuksessa Lahdessa 17.4.2009.
- Annala, J. 2007. Merkitysneuvotteluja hopsista ja sen ohjauksesta. Acta Universitatis Tamperensis 1225.
- Hakkarainen, K., & Paavola, S. (2008). Asiantuntijuuden kehittyminen, hiljainen tieto ja uutta luovat tietokäytännöt. Teoksessa A. Toom, J. Onnismaa & A. Kajanto (toim.) Hiljainen tieto: tietämistä, toimimista ja taitavuutta. Aikuiskasvatuksen 47. vuosikirja. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura, 59–82.
- Nummenmaa, AR. 2005. Henkilökohtainen ohjauskeskustelu. Teoksessa AR. Nummenmaa, M. Lairio, V. Korhonen & S. Eerola (toim.) Ohjaus yliopiston oppimisympäristöissä. Tampere: Tampereen yliopisto, 89–101.
- Helander, J. 2000. Oppiminen ratkaisusuuntautuneessa terapiassa ja ohjauksessa. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 169.
- Keurulainen, H. 2006. Opettajan osaaminen opettajankoulutuksen suunnittelun lähtökohdana. Teoksessa AR. Nummenmaa & J. Välijärvi (toim.) Opettajan työ ja oppiminen. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, 221–231

Lähteet, jatkoa

- Kukkonen, H. 2007. Ohjauskeskustelu pelitilana. Tampere: Tampere University press.
- Onnismaa, J. 2003. Epävarmuuden paluu. Ohjauksen ja ohjausasiiantuntijuuden muutos. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteellisiä julkaisuja 91.
- Onnismaa, J. 2007. Ohjaus- ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Tampere: Gaudemus.
- Pasanen, H. 2007. Ohjaava koulutus merkitysten kentässä – identiteetin muutos ja moniulotteisuus ammatillisessa rehabilitaatiossa. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteellisiä julkaisuja 121.
- Peavy, V. 2006. Sosiodynaamisen ohjauksen opas. Helsinki: Psykologien kustannus.
- Pekkari, M. 2009. Tavoitteellinen ohjauskeskustelu. Helsinki: Tammi.
- Spangar, T. 2002. Ammatinvalinnan ohjaus kehkeytyvänä prosessina. Teoksessa J. Onnismaa, H. Pasanen & T. Spangar (toim.). Ohjaus ammattina ja tieteenalana 2, 14–23.
- Tynjälä, Päivi. 2004. Asiantuntijuus ja työkuultuurit opettajan ammatissa. Kasvatus 35 (2), 174–190.
- Vehviläinen, S. 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Gaudemus.
- Välijärvi, J. 2000. Kohti avointa opettajuutta. Teoksessa J. Välijärvi (toim.) Koulu maailmassa – maailma koulussa. Helsinki: opetushallitus, 157–181.